

การประเมินปัจจัยต่อความสำเร็จและผลกระทบโครงการแสงธรรมส่องใจปันน้ำใจสู่สังคม
ณ โรงเรียนบ้านนาดินดำ ตำบลแก่งศรีภูมิ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย
The Assesment factors to success and effect project for
Sangthamsongjaipannumjaisusangcom at Nadindum scholl
Kangsripum Sub-district, Phuloung district, Loei Province

เรียงดาว ทวะชาลี*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการแสงธรรมส่องใจปันน้ำใจสู่สังคม ๒) ศึกษาผลกระทบจากการดำเนินโครงการฯ ที่มีต่อนักเรียน ประชาชน/ชุมชน ในพื้นที่บ้านนาดินดำ และนิสิตเข้าร่วมโครงการ ๓) ศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาโครงการฯ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย (๑) ประชาชน/ครู บ้านนาดินดำ (๒) นิสิตเข้าร่วมโครงการ กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน ๒๐๘ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการแสงฯ คือ ด้านกิจกรรม
๒. ผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการฯ ที่มีต่อนักเรียน ประชาชนและชุมชน มีความสมัครสมานสามัคคี
๓. ผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการฯ ที่มีต่อนิสิต คือ ได้สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง อาจารย์ นิสิต และประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น
๔. ปัญหาอุปสรรค ขาดการประสานงานด้านกฎาคม และการประสานงาน ข้อเสนอแนะควรมีการสื่อสาร ประสานงาน ชี้แจงรายละเอียดขั้นตอน วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายการจัดกิจกรรมกับบุคคลในพื้นที่ เพื่อให้การเตรียมงานด้านต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คำสำคัญ: การประเมิน, ปัจจัยต่อความสำเร็จ, ผลกระทบ

*อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Abstract

The research aimed to study 1) the factors in the implementation of the project 'Sangthamsongjaipannumjaisasangcom'. 2) the impacts of the project with regards to the students and people in Ban Nadindam, including students participating in this project. The study went on to explore the problems with the program and offered possible guidelines for future development. The study consisted of 208 subjects: students, staff and teachers in Baan Na Din Dam. The research instruments were questionnaires and structured interviews. Data were presented using mean and standard deviation.

The results of the study showed as follows:

1. A major factor in the implementation of the project was activities.
2. The impact of the implementation of the project affecting students and people within community was that improved solidarity was achieved.
3. The impact of the implementation of the project was that good relationships occurred between teachers, students and the people in the given community.
4. Lack of coordination of reception; it can be suggested that communication and coordination should be realized. Moreover, details concerning the objectives of the target group should be explained for achievement of the project in the future.

Keywords; Assessment, factors for success, impact.

๑. บทนำ

สาขาวิชารัฐศาสตร์ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถ เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร สังคม และชุมชน และให้ความสำคัญในด้านการส่งเสริมให้นักศึกษา พัฒนาดตนเอง ด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ โดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีสุขภาพจิตว่า ปัญญาโลกสุมิ พชุโชโต แปลว่า ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก ปรัชญา คือ จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม ปณิธาน คือ ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ วิสัยทัศน์ คือ เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ ๑) ผลิตคนดีและเก่ง อย่างมีสมรรถภาพ ผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้

มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ ใฝ่คิด เป็นผู้นำจิตใจและปัญญา มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาและพัฒนาสังคม ๒) จัดการศึกษาและวิจัยได้อย่างมีคุณภาพ จัดการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยบูรณาการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ผ่านกระบวนการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนา มนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุล และสันติสุข ๓) บริการวิชาการได้อย่างมีคุณภาพ มุ่งมั่นในการให้บริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่คณะสงฆ์และสังคม รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้และความร่วมมืออันดีระหว่างพุทธศาสนิกชนในระดับชาติ และนานาชาติ เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม อันเนื่องด้วยพระพุทธศาสนา ๔) บริหารตัวอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักนิติธรรม จริยธรรม ความสำนึกรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม ความโปร่งใสตรวจสอบได้ และความคุ้มค่า รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง และมีพันธกิจ ประกอบด้วย ๑. ผลิตบัณฑิต ผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔ ประการ คือ มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด เป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม มีโลกทัศน์ กว้างไกล มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเอง ให้เพียงพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ๒. วิจัยและพัฒนา การวิจัยและค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาองค์ความรู้ในพระไตรปิฎก โดยวิธีสหวิทยาการแล้วนำองค์ความรู้ที่ค้นพบมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหา ศิลธรรม และจริยธรรมของสังคม รวมทั้งพัฒนา คุณภาพงานวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ๓. ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม ตามปณิธานการจัดตั้งมหาวิทยาลัย ด้วยการปรับปรุงกิจกรรมต่างๆ ให้ประสานสอดคล้อง เอื้อต่อการส่งเสริม สนับสนุนกิจการคณะสงฆ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา สร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชน จัดประชุมสัมมนา และฝึกอบรม เพื่อพัฒนาพระสงฆ์และบุคลากรทางศาสนา ให้มีศักยภาพในการธำรงรักษา เผยแพร่หลักคำสอน และเป็นแกนหลักในการพัฒนาจิตใจในวงกว้าง และ ๔. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เสริมสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้เอื้อต่อการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สนับสนุนให้มีกรนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ^๑

^๑ แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙). (เอกสารอัดสำเนา).

นิสิตสาขาวิชารัฐศาสตร์ ปี ๒๕๕๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยทั่วไปอยู่ระหว่างวัยรุ่นตอนปลาย และผู้ใหญ่วัยรุ่น เป็นคนหนุ่มสาวที่มีพลังกำลัง มีความคิด มีความสนใจ และต้องการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ มีความพร้อมอย่างเต็มที่ทั้งในด้านการเรียนรู้ และการทำงาน กิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีหลายประเภท เช่น กิจกรรมวิชาการ กีฬา ศิลปวัฒนธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น ที่สามารถตอบสนองความสนใจ และความต้องการของนิสิต การทำกิจกรรมจึงทำให้นิสิตเกิดทั้งการเรียนรู้ ทักษะและประสบการณ์อย่างมากมาย ซึ่งทักษะและประสบการณ์หลายอย่าง ไม่สามารถเรียนรู้ได้ในชั้นเรียน กิจกรรมการออกค่ายอาสาซึ่งเป็นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการของนิสิตทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย จิตใจ ด้วยเหตุผลดังกล่าว นิสิตจึงได้จัดทำโครงการค่ายอาสา แสวงธรรมส่องใจปันน้ำใจสู่สังคม ณ โรงเรียนบ้านนาดินดำ บ้านนาดินดำ ตำบลแก่งศรีภูมิ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย ขึ้น เพื่อจัดทำห้องสมุด ปรับปรุงห้องน้ำของโรงเรียนให้สวยงามและมีบรรยากาศที่น่าเรียนของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน รวมทั้งจัดหาเครื่องเขียน สมุดหนังสือ อุปกรณ์กีฬา แบ่งปันน้ำใจแจกล้างของ เครื่องนุ่งห่มและปลุกฝังศีลธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กๆ เด็กนักเรียนให้มีความดีงามตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และรวมสมทบปัจจัยสร้างเมรุวัดบ้านนาดินดำ นอกจากนี้ นิสิตผู้เข้าร่วมโครงการยังมีโอกาสได้ร่วมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ สวนหินผางาม ในจังหวัดเลย

ดังนั้น ผู้ศึกษาในฐานะอาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยต่อความสำเร็จและผลกระทบจากโครงการแสวงธรรมส่องใจปันน้ำใจสู่สังคม ณ โรงเรียนบ้านนาดินดำ บ้านนาดินดำ ตำบลแก่งศรีภูมิ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย เพื่อประเมินปัจจัยและผลกระทบของโครงการที่มีต่อประชาชน/ชุมชน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อนำไปปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับจิตอาสา^๒

สำหรับในประเทศไทย เรื่องของ "จิตอาสา" หรือการให้เพื่อสังคม มีมาตั้งแต่ครั้งก่อนกรุงสุโขทัย เมื่อเข้าสู่ยุคพุทธศาสนาการให้เพื่อสังคมก็คือสิ่งที่เราเรียกกันว่า ทาน นั่นเอง ซึ่งการให้ทานในทางพุทธศาสนา ประกอบไปด้วย อามิสทาน คือการให้ข้าวของเงินทอง และธรรมทาน ซึ่งเป็นทานชั้นเลิศ เพราะเป็นการให้ความรู้ ปัญญา และการแนะนำสั่งสอน ซึ่งในทางพุทธศาสนาการให้หรือ ทาน จะต้องประกอบด้วยทั้งอามิสทานและธรรมทานจึงจะเป็นการ ให้ที่สมบูรณ์เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากด้านศาสนาแล้ว การให้ในเมืองไทยครั้ง

^๒ วรรณิกา มาโน, “ความหมายของชีวิตกับจิตอาสา”, *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๔.

โบราณในด้าน อื่นๆก็มิอยู่ในวิถีชีวิตและพฤติกรรมของคนไทยตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นการที่จะมีไอน้ำเตรียมพร้อม ไว้หน้าบ้านสำหรับผู้คนที่ผ่านไปมา หรือการที่เรามีคำว่า ลงแขก ที่เป็น การแสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจ ความรักใคร่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันของสังคมชนบทในสมัยก่อน โดยมีความเกี่ยวพันกับอาชีพ ด้านเกษตรกรรม ไม่ว่าจะเป็นการทำนา การทำไร่ ทำสวน นั่น คือมีการแลกเปลี่ยนแรงงานเพื่อ ช่วยเหลือกัน ไม่มีค่าจ้างตอบแทน มีเพียงน้ำใจเลี้ยงอาหาร ข้าวปลาตามแต่จะหาได้ในท้องถิ่น หมุนเวียนกันไปจากครอบครัวหนึ่งสู่อีกครอบครัวหนึ่ง ทำให้กิจการงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จะเห็นได้ว่าประเทศไทยนั้นมีสิ่งที่เรียกได้ว่าเข้าข่าย โดยทั่วไปของการให้ภายใต้กรอบของการให้เพื่อ สังคมอยู่แล้ว ซึ่งอาจจะเป็นรูปแบบการให้ เพื่อที่จะหวังให้ชีวิตผู้อื่นดีขึ้น และการให้เพื่อที่หวังว่าจะ ได้สิ่งนั้นคืนอย่างเงียบๆ

ณัฐนิชากร ศรบริบูรณ์ ให้ความหมายว่า "จิตอาสา" คือ ความสำนึกของบุคคลที่มี ต่อสังคมส่วนรวม โดยการเอาใจใส่และการช่วยเหลือ ผู้ที่มีจิตอาสาจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ที่อาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น การเสียสละเงินทอง สิ่งของ เวลา แรงกายและ สติปัญญาเพื่อ ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน^๓

มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ กล่าวถึงความหมายของ "จิตอาสา" ว่าคือการให้ เมื่อ คนต่างๆ เริ่มรักและมีเมตตาต่อกับบุคคลอื่นมากขึ้น เข้าใจผู้อื่นมากยิ่งขึ้นว่าต้องการอะไร กำลัง อยู่ในสภาพใด สามารถให้ความช่วยเหลืออะไรได้บ้าง จนนำมาสู่การให้ สละสิ่งที่มีอยู่ ไม่ว่าจะ เป็นเวลา แรงงาน แรงสมอง เงิน สิ่งของ อวัยวะ เพื่อช่วยเหลือให้ผู้อื่นและสังคมมี ความสุขมากยิ่งขึ้น^๔

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการแสงธรรมส่องใจปันน้ำใจสู่สังคม ด้านนิสิต ด้านกิจกรรม ด้านปัจจัยและสิ่งของ

๒. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการดำเนินโครงการแสงธรรมส่องใจปันน้ำใจสู่สังคม ที่มีต่อนักเรียน/ประชาชน/ชุมชน ในพื้นที่บ้านนาดินดำ ตำบลแก่งศรีภูมิ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลยและนิสิต

๓. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อหาแนวทางการพัฒนา โครงการแสงธรรมส่องใจปันน้ำใจสู่สังคม

^๓ณัฐนิชากร ศรบริบูรณ์, “การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”, *วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๕๐.

^๔มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ, *จิตอาสาคืออะไร*. แหล่งที่มา : <http://www.thaingo.org> [๓ มีนาคม ๒๕๕๘].

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผลกระทบโครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม ครั้งนี้ คือ ๑) ประชาชน/ครู บ้านนาดินดำ ตำบลแก่งศรีภูมิ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย จำนวน ๑๐๘ คน ๒) นิสิตเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๐๐ รูป/คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ๒๘ รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. แบบสอบถาม (สำหรับชุมชน) มีลักษณะปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป, ส่วนที่ ๒ ปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม, ส่วนที่ ๓ ผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม, ส่วนที่ ๔ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

๒. แบบสอบถาม (สำหรับนิสิต) มีลักษณะปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม, ส่วนที่ ๒ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ การสร้างแบบสอบถามในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารและจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่อความสำเร็จ และการประเมินโครงการแสงธรรมส่องใจปันน้ำใจสู่สังคม ณ โรงเรียนบ้านนาดินดำ บ้านนาดินดำ ตำบลแก่งศรีภูมิ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย

การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อธิบายข้อมูล นำเสนอในรูปตาราง ประกอบคำบรรยายในการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ และข้อที่ ๒ สำหรับแบบสอบถามปลายเปิดวิเคราะห์และสรุปข้อมูลเป็นความเรียงตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓

๔. สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม โดยภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = ๔.๗๓$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรม ($\bar{x} = ๔.๘๐$) รองลงมาคือ ด้านปัจจัย (เงิน) และสิ่งของ ($\bar{x} = ๔.๗๘$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านนิสิต ($\bar{x} = ๔.๖๑$)

ปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม ด้านนิสิต โดยภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = ๔.๖๖$) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ จำนวนนิสิต ($\bar{x} = ๔.๗๖$) รองลงมาคือ ความมุ่งมั่น ตั้งใจของนิสิต ($\bar{x} = ๔.๕๘$) การประสานงานของนิสิต ($\bar{x} = ๔.๕๖$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการเตรียมความพร้อมของนิสิต ($\bar{x} = ๔.๔๖$) ตามลำดับ

ปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม ด้านกิจกรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = ๔.๘๐$) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ กิจกรรมก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ($\bar{X} = ๔.๙๒$) รองลงมาคือ กิจกรรมตรงกับความต้องการของแต่ละกลุ่ม ($\bar{X} = ๔.๘๑$) กิจกรรมทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = ๔.๗๕$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กิจกรรมมีความหลากหลาย ($\bar{X} = ๔.๗๓$) ตามลำดับ

ปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม ด้านปัจจัย (เงิน) และสิ่งของ โดยภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = ๔.๗๘$) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความเหมาะสม ($\bar{X} = ๔.๘๓$) รองลงมาคือ ตรงกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = ๔.๘๑$) คุณภาพของสิ่งของ ($\bar{X} = ๔.๗๙$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือความเพียงพอ ($\bar{X} = ๔.๗๐$) ตามลำดับ

ผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม ที่มีต่อนักเรียน ประชาชนและชุมชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๗๘$) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดคือโครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม ทำให้นักเรียน/ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน มีความสมัครสมานสามัคคี ($\bar{X} = ๔.๙๐$) รองลงมาคือ โครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม ทำให้นักเรียน/ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน ($\bar{X} = ๔.๘๘$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ โครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ($\bar{X} = ๔.๖๗$)

ผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม ที่มีต่อนิสิต โดยภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = ๔.๔๕$) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ โครงการแสงธรรมส่องใจ ปันน้ำใจสู่สังคม ได้สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง อาจารย์ นิสิต และประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X} = ๔.๕๕$) รองลงมาคือ ได้รับประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต การใช้ชีวิตดูแลตนเอง และเพื่อนๆ ในการอาศัยอยู่ร่วมกัน เข้าใจผู้อื่น ($\bar{X} = ๔.๕๔$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เกิดความรับผิดชอบทำให้ทุกคนรับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการทำงาน ($\bar{X} = ๔.๓๐$)

ปัญหาอุปสรรค ของประชาชนและชุมชน ๑) การประสานงานของกลุ่มพระ และฆราวาสยังแบ่งหน้าที่ไม่ชัดเจน ๒) การจัดนิสิตทำงานยังไม่ตรง และเหมาะสมกับงานด้านจิตอาสาในการทำงานในชุมชน ๓) ขาดการประสานงานด้านกฎเกณฑ์ทำให้ชาวบ้าน โรงเรียนนักเรียนไม่ทราบความต้องการ และลำดับขั้นตอนของคณะ ๔) การประสานงานกับผู้นำหรือชาวบ้านยังขาดความเข้าใจ ทำให้การต้อนรับไม่ดีเท่าที่ควร และ ๕) โรงเรียนยังขาดแคลน

และมีความต้องการความช่วยเหลืออีกหลายอย่างอาทิเช่น สนามกีฬาโรงอาหาร โรงครัว เครื่องครัว ห้องเรียนเสื้อผ้าชุดนักเรียน

ปัญหาอุปสรรค ของประชาชนและชุมชน ๑) สภาพภูมิอากาศร้อนมากในช่วงกลางวัน ทำให้ในการทำงานไม่ค่อยสะดวกเท่าที่หวังไว้แต่ก็สามารถทำลุล่วงได้ดี ๒) อากาศในช่วงกลางคืนหนาวมาก ทำให้นิสิตบางรูป/คนไม่สบาย ๓) ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางไม่สะดวก ๔) การเดินทางค่อนข้างลำบาก ระยะทางในการเดินทางมีระยะทางไกล ถนนไม่ดี ทำให้ลำบากต่อการเดินทาง ๕) อุปกรณ์ สิ่งของที่รับบริจาคมาบางอย่างไม่สามารถใช้ได้ ต้องเสียเวลาในการคัดเลือก ๖) งบประมาณไม่พอเพียง และ ๗) กิจกรรมบางอย่างนิสิตอาจไม่ค่อยถนัด

แนวทางพัฒนาโครงการแสงธรรมส่องใจปันน้ำใจสู่สังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นในครั้งต่อไป ๑) ควรมีระยะเวลาในการประสานงานและลงพื้นที่ให้มากขึ้น ๒) ควรกำหนดกิจกรรมและผู้รับผิดชอบกิจกรรมให้ชัดเจน แล้วดำเนินตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ๓) ควรจัดกิจกรรมให้นิสิตบรรพชิตมีส่วนร่วมมากขึ้น ๔) ควรมีการมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบแก่นิสิตทุกชั้นปีอย่างชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ๕) ควรเพิ่มจำนวนคณาจารย์ผู้ดูแลนิสิต ๖) ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในทุกๆ ขั้นตอนของกิจกรรม ๗) ควรมีการจัดเตรียมเอกสารแนะนำมหาวิทยาลัยให้กับชุมชน จะทำให้ชุมชนรู้จักและจดจำมหาวิทยาลัยและเพื่อเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น ๘) ยานพาหนะและการเดินทางควรใช้รถบัสเพราะระยะทางไกล อากาศร้อนเดินทางลำบาก ๙) มีกิจกรรมมากขึ้นและจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากขึ้น ๑๐) จัดคณะทำงานเพิ่มมากขึ้นเพราะบางคนจะทำงานหนักควรแบ่งหน้าที่ให้เท่าเทียมกัน ๑๑) ควรมีการติดตาม ติดต่อหน่วยงานที่เราพัฒนาไว้อย่างต่อเนื่องเพื่อหาแนวทางพัฒนาต่อไป และ ๑๒) ควรจัดให้มีกิจกรรมที่กระตุ้น สร้างแรงจูงใจให้เด็กๆ เห็นความสำคัญของการศึกษาเกิดแรงบันดาลใจ

๕. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. สาขารัฐศาสตร์ควรบรรจุโครงการค่ายอาสาในแผนปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยฯ ให้เป็นโครงการต่อเนื่องทุกปี

๒. ควรมีการทบทวน และพิจารณางบประมาณอุดหนุนโครงการให้มากยิ่งขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. ควรมีการวางแผน กำหนดขั้นตอนในการทำงานให้รอบครอบ

๒. นิสิตควรมีความพร้อมในการออกค่ายอาสา

๓. อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการควรมีการลงสำรวจพื้นที่ด้วยตนเอง เพื่อสร้างความเข้าใจในขั้นตอนกระบวนการดำเนินกิจกรรม

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

๑. ควรมีการทำวิจัยในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องในทุกๆ ปี โดยนำผลการศึกษาในครั้งนี้นำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาโครงการค่ายอาสา

๒. ควรมีการทำการศึกษาในโครงการอื่นๆ ของมหาวิทยาลัยฯ

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

๑) วิทยานิพนธ์ :

กรรณิกา มาโน. “ความหมายของชีวิตกับจิตอาสา”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๔.

ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์. “การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

๒) เอกสารอัดสำเนา :

แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙). (เอกสารอัดสำเนา).

๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ. จิตอาสาคืออะไร. แหล่งที่มา : <http://www.thaingo.org> [๓ มีนาคม ๒๕๕๘].